Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2026/1007

8.5.2026

ODPORÚČANIE KOMISIE (EÚ) 2026/1007

z 30. apríla 2026

týkajúce sa podpory rozvoja energetických spoločenstiev a maximalizácie potenciálu vlastnej spotreby

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 292,

keďže:

(1) Toto odporúčanie sa vzťahuje na samospotrebiteľov energie z obnoviteľných zdrojov v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 ([1]) a aktívnych odberateľov v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 8 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 ([2]) zapojených do vlastnej výroby a vlastnej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov (ďalej len „vlastná spotreba“), a to aj prostredníctvom spoločného využívania energie v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 10a smernice (EÚ) 2019/944. Toto odporúčanie sa vzťahuje aj na komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov, ako sú vymedzené v článku 2 bode 16 smernice (EÚ) 2018/2001, a na občianske energetické spoločenstvá, ako sú vymedzené v článku 2 bode 11 smernice (EÚ) 2019/944, ktoré sú zapojené do vlastnej výroby energie z obnoviteľných zdrojov a iných druhov služieb súvisiacich s energiou.

(2) V článku 15a smernice (EÚ) 2019/944 sa od členských štátov vyžaduje, aby zaviedli právo na spoločné využívanie energie, ktorým sa okrem iného zabezpečí, aby „všetky domácnosti, malé a stredné podniky, verejné subjekty a, ak tak rozhodol členský štát, aj iné kategórie koncových odberateľov mali právo nediskriminačným spôsobom sa zúčastňovať na spoločnom využívaní energie ako aktívni odberatelia“. Konzistentné uplatňovanie tohto práva má zásadný význam pre umožnenie využívania nových obchodných modelov, stimuláciu miestnych investícií a zlepšenie flexibility systému.

(3) V pláne REPowerEU ([3]) sa zdôrazňuje potenciál energetických spoločenstiev a vlastnej spotreby, ktoré môžu pomôcť pri riešení nestálych a vysokých cien energie, pričom členské štáty sa vyzývajú, aby urýchlili transpozíciu balíka opatrení v oblasti čistej energie pre všetkých Európanov. V stratégii EÚ v oblasti slnečnej energie ([4]) sa osobitne uznáva vysoký potenciál energetických spoločenstiev a vlastnej spotreby pre urýchlenie zavádzania slnečnej energie. V stratégii sa stanovuje spoločná politická ambícia, aby v každej obci, ktorá má viac ako 10 000 obyvateľov, bolo do roku 2025 zriadené aspoň jedno energetické spoločenstvo založené na energii z obnoviteľných zdrojov. V smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 ([5]) o energetickej efektívnosti sa od miestnych orgánov v obciach s počtom obyvateľov vyšším ako 45 000 vyžaduje, aby posúdili úlohu energetických spoločenstiev v miestnych plánoch vykurovania a chladenia.

([1]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/2001 z 11. decembra 2018 o podpore využívania energie z obnoviteľných zdrojov (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 328, 21.12.2018, s. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj).

([2]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/944 z 5. júna 2019 o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a o zmene smernice 2012/27/EÚ (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

([3]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Plán REPowerEU [COM(2022) 230 final].

([4]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Stratégia EÚ v oblasti slnečnej energie, COM(2022)221 final.

([5]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/1791 z 13. septembra 2023 o energetickej efektívnosti a o zmene nariadenia (EÚ) 2023/955 (Ú. v. EÚ L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

(4) V rámci EÚ sa kladie dôraz na spravodlivosť a inkluzívnosť. V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 ([6]), ako aj v odporúčaní Komisie (EÚ) 2023/2407 ([7]) sa uznáva potenciál energetických spoločenstiev a systémov vlastnej spotreby, ako je spoločné využívanie energie, prispievať k ochrane zraniteľných domácností a domácností postihnutých energetickou chudobou. Členské štáty by preto mali podporovať začleňovanie ľudí vrátane zraniteľných domácností, domácností postihnutých energetickou chudobou a domácností s osobami so zdravotným postihnutím do energetických spoločenstiev a projektov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov.

(5) Dobre navrhnuté podporné rámce pre energetické spoločenstvá, individuálnu vlastnú spotrebu a spoločné využívanie energie môžu podporiť realizáciu zásady 20 Európskeho piliera sociálnych práv, v ktorej sa potvrdzuje právo každého na prístup ku kvalitným základným službám vrátane energie.

(6) V Akčnom pláne pre cenovo dostupnú energiu ([8]), ktorý Komisia predložila 26. februára 2025, sa stanovuje cieľ dosiahnuť, aby bola energia cenovo dostupná, urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov a znížiť závislosť Únie od fosílnych palív a dovozu energie. Plán prispieva aj k cieľom Dohody o čistom priemysle ([9]) posilňovaním miestnych investícií, konkurencieschopnosti a sociálnej spravodlivosti prostredníctvom zjednodušených, predvídateľných a transparentných rámcov. V záujme dosiahnutia týchto cieľov sa balík energetických opatrení pre občanov ([10]) zameriava na ďalšie zvýšenie účasti občanov a komunít na energetickej transformácii a na posilnenie ich postavenia pri výrobe, uskladňovaní, spotrebe, spoločnom využívaní alebo predaji vlastnej energie z obnoviteľných zdrojov s cieľom dosiahnuť stabilný prístup k cenovo dostupnej energii.

(7) Energetické spoločenstvá čelia vzhľadom na svoju závislosť od zapojenia a často dobrovoľnej práce verejnosti výrazným obmedzeniam, pokiaľ ide o technickú kapacitu, čas a financie, ktoré ovplyvňujú cyklus vývoja projektu, ako aj cestu na trhy s energiou. Pre energetické spoločenstvá je osobitne náročné mobilizovať finančné prostriedky v počiatočných fázach vývoja projektu, zvládať zložité administratívne postupy, investovať do technickej infraštruktúry či vykonávať trhové operácie ([11]).

(8) S cieľom pomôcť prekonať tieto obmedzenia a podporiť vyvážený rozvoj v celej Únii by sa energetickým spoločenstvám malo umožniť vznikať, diverzifikovať sa a rásť; zároveň je potrebné zabezpečiť jasné a súdržné rámce, zvyšovať všeobecnú informovanosť a zaručiť spravodlivé zaobchádzanie, minimalizovať regulačné a administratívne prekážky na všetkých relevantných trhoch s energiou a vo všetkých relevantných odvetviach, poskytnúť usmernenia k technickým a finančným aspektom, ako aj uľahčiť prístup k financovaniu. Podpora budovania kapacít môže ďalej zvýšiť profesionalizáciu a autonómiu energetických spoločenstiev, pričom pre všeobecné rozšírenie energetických spoločenstiev majú zásadný význam technické nástroje na ich koncipovanie. Poskytovanie podpory miestnym orgánom, a najmä sekundárnym štruktúram alebo združeniam energetických spoločenstiev môže byť účinným prostriedkom na urýchlenie ich rozvoja a posilnenie kapacity na zapájanie sa do projektov, ktoré sú zo sociálneho hľadiska náročnejšie na zdroje a technologicky inovatívnejšie.

(9) Vlastná spotreba energie z obnoviteľných zdrojov čelí v oblasti financovania, udeľovania povolení, prístupu do sústavy a administratívnej zložitosti svojim vlastným odlišným prekážkam. Tieto prekážky neúmerne postihujú domácnosti s nízkymi príjmami a malých odberateľov. Na zaistenie inkluzívnosti je nevyhnutné: zjednodušenie; integrácia jednotných kontaktných miest pre udeľovanie povolení a jednotných kontaktných miest; cielená finančná podpora a prístupy financovania treťou stranou alebo kolektívneho financovania, ako sú lízing, zmluvy o energetickej efektívnosti alebo komunitné investičné schémy. Súdržný prístup k energetickým spoločenstvám a spoločnému využívaniu energie v celej Únii napomôže cezhraničnej výmene najlepších postupov a cezhraničnému zavádzaniu inovatívnych obchodných modelov. K uplatňovaniu takéhoto súdržného prístupu prispejú spoločné zásady, pokiaľ ide o vymedzenie pojmov, odmeňovanie, začleňovanie do sústavy a ochranu spotrebiteľa.

([6]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/955 z 10. mája 2023, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond a mení nariadenie (EÚ) 2021/1060 (Ú. v. EÚ L 130, 16.5.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/955/oj).

([7]) Odporúčanie Komisie (EÚ) 2023/2407 z 20. októbra 2023 týkajúce sa energetickej chudoby (Ú. v. EÚ L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([8]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu – Využitie skutočnej hodnoty našej energetickej únie na zabezpečenie cenovo dostupnej, efektívnej a čistej energie pre všetkých európskych občanov, COM(2025) 79 final, v Bruseli 26. 2. 2025.

([9]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov: Dohoda o čistom priemysle: spoločný plán konkurencieschopnosti a dekarbonizácie, COM(2025) 85 final.

([10]) COM(2026) 115 final.

([11]) Pozri odporúčania č. 9 a 10 panelovej diskusie občanov o energetickej efektívnosti, Európska panelová diskusia občanov o energetickej efektívnosti – Platforma na zapojenie občanov.

(10) Prístup zariadení na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov do sústav uľahčujú primerané a nediskriminačné zaobchádzanie a prispôsobená pomoc pri postupoch pripojenia do sústavy a žiadostiach o pripojenie.

(11) Úspory nákladov tak pre odberateľov, ako aj pre energetické systémy môže priniesť spoločné využívanie energie v spojení s riadením odberu, presunom zaťaženia alebo uskladňovaním energie. To si vyžaduje prístup k údajom o meraní a spotrebe a interoperabilitu údajov.

(12) V súlade s programom Komisie týkajúcim sa zjednodušenia a lepšej právnej regulácie je cieľom tohto odporúčania poskytnúť členským štátom praktické usmernenia na zabezpečenie súdržného, primeraného a voči občanom ústretového vykonávania právnych predpisov Únie o energetických spoločenstvách a systémoch vlastnej spotreby vrátane spoločného využívania energie.

(13) Členské štáty by mali zjednodušiť administratívne postupy týkajúce sa zriaďovania, prevádzky a rozvoja energetických spoločenstiev a vlastnej spotreby a požiadavky na podávanie správ. Vykonávanie by malo vychádzať z existujúcich štruktúr a digitálnych nástrojov, pričom by sa mala zabezpečiť súdržnosť, nákladová efektívnosť a minimálna administratívna záťaž pre dodávateľov, odberateľov a vnútroštátne orgány.

(14) S cieľom podporiť členské štáty pri vykonávaní tohto odporúčania má Komisia v úmysle prijať niekoľko opatrení na ďalší rozvoj a zavádzanie energetických spoločenstiev v Únii a na podporu vykonávania právnych predpisov Únie. Tieto opatrenia sú uvedené v akčnom pláne v prílohe k tomuto odporúčaniu,

PRIJALA TOTO ODPORÚČANIE:

Členským štátom sa odporúča prijať tieto opatrenia:

1. pri uvádzaní do účinnosti zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení nevyhnutných na dosiahnutie súladu s článkom 2 bodom 8 smernice (EÚ) 2019/944 **zabezpečiť súdržnosť medzi pojmami aktívni odberatelia a samospotrebitelia energie z obnoviteľných zdrojov** ([12]), pokiaľ ide o práva a povinnosti týkajúce sa individuálnej vlastnej spotreby energie z obnoviteľných zdrojov ([13]) a spoločného využívania energie ([14]), a odlíšiť tieto vymedzenia od obchodných subjektov a zároveň zabezpečiť prístupnosť pre všetkých občanov vrátane nájomníkov, obyvateľov bytových domov a zraniteľných domácností a ľudí postihnutých energetickou chudobou, ako sú ženy a iné skupiny ohrozené diskrimináciou, ktoré sú neúmerne postihnuté;

2. **jasne rozlišovať medzi pojmom komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov** ([15]) **a občianskych energetických spoločenstiev** ([16]) z hľadiska štruktúry členstva, požiadaviek na riadenie a účelu a zdôrazniť špecifické výhody a prínosy konkrétnych foriem energetických spoločenstiev, aby sa zabezpečila ich vzájomná súdržnosť a zrozumiteľnosť ich účelu;

3. pri transpozícii a vykonávaní ustanovení článku 15a pozmeňujúcej smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1711 ([17]) vytvoriť **podporný rámec pre spoločne konajúcich aktívnych odberateľov**, ktorý je konzistentný s právami jednotlivých samospotrebiteľov energie z obnoviteľných zdrojov podľa článku 21 smernice (EÚ) 2018/2001 a aktívnych odberateľov podľa článku 15 smernice (EÚ) 2019/944;

4. v plnej miere transponovať právne predpisy EÚ týkajúce sa energetických spoločenstiev a vlastnej spotreby ([18]) a zaviesť podporné rámce, ktoré prispejú k ďalšiemu rozvoju energetických spoločenstiev v **celom odvetví vykurovania a chladenia, v odvetví elektriny a v odvetví obnovy budov**, čím sa umožní, aby energetické spoločenstvá prispievali k celkovým cieľom Únie v oblasti obnovy a obnoviteľných zdrojov energie.

([12]) Ako sa vymedzujú v smernici (EÚ) 2018/2001.
([13]) V súlade s článkom 21 smernice (EÚ) 2018/2001.
([14]) V súlade s článkom 15a smernice (EÚ) 2019/944.
([15]) Ako sa vymedzujú v článku 2 bode 16 smernice (EÚ) 2018/2001.
([16]) Ako sa vymedzujú v článku 2 bode 11 smernice (EÚ) 2019/944.
([17]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1711 z 13. júna 2024, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001 a (EÚ) 2019/944, pokiaľ ide o zlepšenie koncepcie trhu s elektrinou v Únii (Ú. v. EÚ L, 2024/1711, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj).
([18]) Smernica (EÚ) 2019/944, najmä článok 2 body 8, 10a a 11, články 15, 15a a 16, smernica (EÚ) 2018/2001, najmä článok 2 bod 16 a články 21 a 22.

Riadenie a monitorovanie

5. vypracovať **národnú stratégiu pre energetické spoločenstvá a vlastnú spotrebu** vrátane posúdenia potenciálneho príspevku k energetickým cieľom EÚ do roku 2030 a 2040 na základe posúdenia potenciálu a prekážok v súlade s článkom 21 ods. 6 a článkom 22 ods. 3 smernice (EÚ) 2018/2001 a podávať správy o pokroku prostredníctvom integrovaných správ o pokroku národných energetických a klimatických plánov;

6. určiť príslušný orgán alebo subjekt, ktorý bude v pravidelných intervaloch a prípadne v koordinácii s Európskou komisiou **posudzovať a monitorovať potenciál a vplyv finančných, sociálnych a environmentálnych prínosov energetických spoločenstiev a vlastnej spotreby** a odstraňovanie prekážok z hľadiska geografických a demografických charakteristík, ako aj širšie politické zámery alebo ciele pre rozvoj energetických spoločenstiev a vlastnej spotreby, a to aj na základe údajov zozbieraných od príslušných zainteresovaných strán a mapovania vykonávaného podľa článku 15b smernice (EÚ) 2018/2001;

7. zaviesť **komplexné a aktualizované vnútroštátne registre energetických spoločenstiev**, ktoré možno využívať na sledovanie súladu, údajov o projektoch a organizačných prvkov bez toho, aby sa ukladali neprimerané poplatky alebo administratívne požiadavky týkajúce sa konkrétnych energetických činností;

8. zapájať odberateľov vrátane energeticky chudobných domácností, nájomníkov a obyvateľov sociálneho bývania, sociálnych partnerov, organizácií občianskej spoločnosti, podnikov, miestnych orgánov, energetických spoločenstiev a/alebo ich zástupcov do vykonávania tohto odporúčania prostredníctvom **pravidelných konzultácií a štruktúrovaného dialógu**.

Udeľovanie povolení a integrácia systému

9. **zrušiť postupy udeľovania povolení pre malé slnečné fotovoltické zariadenia a zariadenia na uskladňovanie energie**, zaviesť opatrenia týkajúce sa tepelných čerpadiel, elektrických vozidiel a nabíjacích staníc pre elektrické vozidlá a zjednodušiť súvisiace pripájanie do sústavy, stanoviť osobitné a primerané časové rámce na informovanie koncových odberateľov a energetických spoločenstiev a odstrániť administratívne požiadavky a regulačné prekážky ([19]) týkajúce sa plug-in batérií a balkónových slnečných fotovoltických zariadení s výkonom do 800 W;

10. zabezpečiť včasné, transparentné, primerané a jednoduché **postupy pripojenia do sústavy** v súlade s návrhom smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001, (EÚ) 2019/944, (EÚ) 2024/1788, pokiaľ ide o urýchlenie postupov udeľovania povolení ([20]) tým, že sa umožní vrátenie zloženej finančnej zábezpeky alebo jej zníženie, ak sú splnené kritériá pripravenosti, stanovením osobitných časových rámcov na informovanie energetických spoločenstiev a koncových odberateľov o postupoch, nákladoch a schváleniach, poskytovaním špecializovanej pomoci alebo usmernení týkajúcich sa podávania žiadostí a podľa možnosti zjednodušením administratívnych a technických požiadaviek pri súčasnom uplatňovaní nediskriminačného a primeraného zaobchádzania v súlade s uplatniteľným rámcom Únie;

11. zabezpečiť, aby prevádzkovatelia sústav vo svojich plánoch rozvoja sústavy zohľadňovali očakávaný rast a vplyv vlastnej spotreby a prevádzky energetických spoločenstiev s cieľom umožniť anticipačné investície;

12. v prípade nedostatočnej kapacity sústavy a ak je to technicky možné, **zabezpečiť, aby energetické spoločenstvá a koncoví odberatelia, ktorí sa zúčastňujú na systémoch spoločného využívania energie, mohli s prevádzkovateľmi sústav v súlade s článkom 6a smernice (EÚ) 2019/944 uzavrieť dohodu o flexibilnom pripojení do sústavy**, ak prevádzkujú zariadenia na uskladňovanie alebo dosahujú vysokú úroveň miestnej vlastnej spotreby;

13. umožniť občianskym energetickým spoločenstvám spravovať v súlade s článkom 16 ods. 4 a článkom 38 ods. 2 smernice (EÚ) 2019/944 **uzavreté distribučné sústavy** a komunitám vyrábajúcim energiu z obnoviteľných zdrojov rozvíjať a prevádzkovať **siete na vykurovanie a chladenie z obnoviteľných zdrojov** v oblasti ich pôsobenia.

([19]) Pozri aj návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa menia smernice (EÚ) 2018/2001, (EÚ) 2019/944 a (EÚ) 2024/1788, pokiaľ ide o urýchlenie postupov udeľovania povolení [COM(2025) 1007 final].

([20]) COM(2025) 1007 final.

Štandardizovaný prístup k spoločnému využívaniu energie

14. poskytnúť možnosť spoločného využívania energie v rámci tej istej ponukovej oblasti alebo obmedzenejšej geografickej **oblasti a nabádať národné regulačné orgány, aby posúdili potenciál flexibility miestneho spoločného využívania energie** v súlade s topológiou siete a využívali tieto informácie pri uplatňovaní sieťových poplatkov odrážajúcich náklady;

15. v súlade s článkami 15 a 16 smernice (EÚ) 2019/944 a článkami 21 a 22 smernice (EÚ) 2018/2001 **zabezpečiť, aby sa na koncových odberateľov zapojených do spoločného využívania energie a energetických spoločenstiev nevzťahovali neprimerané a diskriminačné postupy, požiadavky ani povinnosti dodávateľa**;

16. **stanoviť podmienky na uľahčenie úloh národných regulačných orgánov v oblasti monitorovania odstraňovania poplatkov nezávislých dodávateľov, ktoré sú pevné a presahujú priame náklady vzniknuté** v dôsledku spoločného využívania energie;

17. **určiť príslušný vnútroštátny orgán, ktorý bude poskytovať informácie** o spoločnom využívaní energie vrátane asistenčnej služby, zoznamu aktívnych organizátorov spoločného využívania energie, vzorov dobrovoľných zmlúv a technických, právnych, ekonomických a praktických informácií;

18. zabezpečiť, aby príslušné orgány zaviedli jednoduché, transparentné a digitálne **procesy evidencie** dohôd o spoločnom využívaní energie a aby sa po prekročení určitého počtu koncových odberateľov zapojených do spoločného využívania energie takáto skutočnosť musela označovať ako vnútorné spoločné využívanie energie, čo pomôže zefektívniť proces komunikácie a evidencie;

19. prijať interoperabilný, zabezpečený a štandardizovaný prístup k **správe a výmene údajov** s cieľom sfunkčniť spoločné využívanie energie;

20. zaistiť, aby sa príslušné **údaje z merania sprístupňovali takmer v reálnom čase** ([21])**, teda v čase, ktorý je aspoň taký krátky ako interval zúčtovania odchýlok v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 15 nariadenia o trhu s energiou** ([22])**, a aby sa softvérové nástroje sprístupnili** všetkým príslušným stranám vrátane koncových odberateľov, dodávateľov a v relevantných prípadoch organizátorov spoločného využívania energie a energetických spoločenstiev, a to aj na účely podpory spoločného využívania energie a služieb flexibility;

21. zabezpečiť, aby statické kľúče rozdelenia spoločne využívanej energie ([23]) mohli byť pravidelne revidované a aby boli dostupné koncovým odberateľom, a uľahčiť **postupný prechod zo statických kľúčov na dynamické kľúče rozdelenia spoločne využívanej energie** s cieľom optimalizovať hodnotu pre energetický systém aj účastníkov spoločného využívania energie;

22. umožniť národným regulačným orgánom zriadiť **regulačné sandboxy** na experimentovanie v oblasti prideľovania a merania s použitím viacerých meradiel a miest, metód prideľovania, tarifných štruktúr, zodpovednosti za vyrovnávanie odchýlok, výmeny údajov a zúčtovania a ochrany spotrebiteľa a zdaňovania.

Odmeňovanie s cieľom maximalizovať hodnotu vlastnej spotreby

23. urýchliť **zavádzanie inteligentných meradiel** v primeranom časovom rámci a zaviesť interoperabilné systémy výmeny údajov s cieľom umožniť presné meranie, vyúčtovanie a optimalizáciu vlastnej spotreby;

([21]) Ako sa vymedzuje v článku 2 bode 26 smernice (EÚ) 2019/944.

([22]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/943 z 5. júna 2019 o vnútornom trhu s elektrinou (Ú. v. EÚ L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj).

([23]) Pri zriaďovaní iniciatívy spoločného využívania energie je potrebné prijať osobitný vzorec na určenie toho, ako sa bude spoločná výroba započítavať do faktúr jednotlivých účastníkov spoločného využívania energie za energiu. Výsledok sa nazýva koeficient alebo kľúč rozdelenia.

24. zabezpečiť, aby prebytočná elektrina, ktorá sa nevyužíva na vlastnú spotrebu na strane odberateľa ani sa nevyužíva spoločne, mohla byť **spravodlivo odmeňovaná na základe trhových signálov**, ktoré odrážajú jej hodnotu pre odberateľov aj sústavu;

25. pri navrhovaní systémov prevádzkovej podpory pre elektrinu vyrobenú vlastnou výrobou dodávanú do sústavy zvážiť zavedenie **trhových prémií, ktoré stimulujú optimalizáciu vlastnej spotreby**, a to aj prostredníctvom spoločného využívania energie.

Prístup na relevantné trhy s energiou

26. zaviesť **flexibilné režimy udeľovania licencií**, ktoré umožnia energetickým spoločenstvám v spolupráci so samostatným subjektom zúčtovania, ako sa vymedzuje v článku 2 bode 14 nariadenia (EÚ) 2019/943, dodávať energiu alebo poskytovať služby flexibility koncovým odberateľom;

27. **podporovať spoluprácu s dodávateľmi a agregátormi**, ako sa vymedzujú v článku 2 bode 19 smernice (EÚ) 2019/944, s cieľom uľahčiť obchodovanie s energiou alebo flexibilitou v mene energetických spoločenstiev alebo koncových odberateľov, ktorí uzatvárajú zmluvy o nákupe elektriny, dojednania o partnerskom obchodovaní alebo zmluvy o poskytovaní služieb flexibility, a zároveň zabezpečiť, aby boli zavedené ochranné doložky, ktoré chránia energetické spoločenstvá, aktívnych odberateľov a samospotrebiteľov energie z obnoviteľných zdrojov pred zneužívaním zo strany silnejších účastníkov trhu;

28. zabezpečiť, aby minimálne veľkosti ponúk, trvanie zmlúv, modely prístupu na trh a **požiadavky na predbežné schválenie pre miestne trhy s energetickými službami** umožňovali účasť menších agregovaných aktív spravovaných energetickými spoločenstvami alebo skupinami spoločného využívania energie priamo alebo prostredníctvom agregátora, a vytvoriť regulačné sandboxy na testovanie a prispôsobenie takýchto prvkov koncepcie trhu v kontrolovanom prostredí.

Prístup k verejnému a súkromnému financovaniu

29. **poskytovať investičnú podporu** pre integrované systémy vrátane malých slnečných fotovoltických zariadení, systémov uskladňovania energie alebo vykurovania a chladenia z obnoviteľných zdrojov, a to aj ako súčasť programov obnovy budov zameraných na zraniteľné komunity;

30. zvážiť uskutočniteľnosť uplatňovania znížených sadzieb DPH alebo oslobodenia od DPH na špecifické vysokoúčinné systémy čistého vykurovania, ako aj solárne panely v súlade so smernicou 2006/112/ES ([24]) o DPH v znení smernice Rady (EÚ) 2022/542 ([25]) o sadzbách dane z pridanej hodnoty;

31. **v plnej miere využívať existujúce kohézne fondy a iné relevantné finančné prostriedky Únie** dostupné v rámci programového obdobia 2021 – 2027 a ďalšie finančné nástroje na poskytovanie finančnej podpory energetickým spoločenstvám a systémom vlastnej spotreby v mestských aj vo vidieckych oblastiach a v transformujúcich sa uhoľných regiónoch alebo v iných regiónoch osobitne postihnutých prechodom na dekarbonizované hospodárstvo;

32. **identifikovať, kde existujú medzery vo financovaní** pre rôzne fázy životného cyklu, a **zaviesť osobitné programy financovania a nástroje financovania pre energetické spoločenstvá**, najmä počiatočné financovanie v (pred)realizačnej fáze;

33. **zaistiť**, aby všeobecné programy financovania a nástroje financovania pre projekty v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickej efektívnosti sprevádzali **osobitné rámce, ktoré uľahčujú dostupnosť pre energetické spoločenstvá** ([26]), najmä prostredníctvom združení energetických spoločenstiev.

([24]) Smernica Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([25]) Smernica Rady (EÚ) 2022/542 z 5. apríla 2022, ktorou sa menia smernice 2006/112/ES a (EÚ) 2020/285, pokiaľ ide o sadzby dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 107, 6.4.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/542/oj).

([26]) Napr. prostredníctvom zahrnutia financovania pre projekty malého rozsahu, zvyšovania informovanosti alebo podpory pri podávaní žiadostí.

Podpora zvyšovania informovanosti a budovania kapacít

34. **podnecovať** začleňovanie tém týkajúcich sa energetických spoločenstiev a spoločného využívania energie do **vzdelávania a odbornej prípravy vrátane učebných plánov pre odborné vzdelávanie**, najmä prostredníctvom spolupráce s vysokými školami, odbornými a technickými inštitútmi a učňovskými programami podporovanými v rámci programu Erasmus+, Paktu o zručnostiach a jeho rozsiahlych partnerstiev v oblasti zručností zameraných na obnoviteľné zdroje energie, ako aj v rámci Európskeho sociálneho fondu plus;

35. **podporovať iniciatívy a akcie zamerané na zapojenie mládeže a verejnosti, na ktorých sa zúčastňujú zástupcovia vidieckych a vzdialených komunít**, s cieľom zvyšovať informovanosť, podporovať zmenu správania a podnecovať občanov k zapájaniu sa do energetických spoločenstiev, vlastnej spotreby a spoločného využívania energie;

36. **oznamovať** jasne a v dostatočnom predstihu pripravované **zmeny v tarifných štruktúrach a mechanizmoch odmeňovania** spolu s prechodnými obdobiami a usmerneniami pre odberateľov o vplyvoch a príležitostiach;

37. **využívať existujúce alebo zriadiť nové štruktúry jednotného kontaktného miesta**, prípadne podobné mechanizmy na poskytovanie jednotného online rozhrania a podľa možnosti aj fyzického rozhrania pre energetické spoločenstvá a odberateľov s komplexným a používateľsky ústretovým technickým, právnym, administratívnym, hospodárskym a finančným poradenstvom, pokynmi, usmerneniami a materiálmi, ako sú vzory, s možnosťou predkladať žiadosti a monitorovať pokrok pri udeľovaní povolení, licencií a v oblasti systémov podpory;

38. **poskytovať usmernenia, príležitosti na výmenu poznatkov, technické usmernenia a odbornú prípravu v oblasti riadenia projektov miestnym orgánom** s cieľom posilniť ich zapojenie do projektov spoločného využívania energie a energetických spoločenstiev, na ktorých sa zúčastňujú energeticky chudobné domácnosti, a ich podporu pre takéto projekty, ako aj rozvoj projektov náročných na infraštruktúru, ako je vykurovanie a chladenie vedené komunitou;

39. **podnecovať združenia a sekundárne štruktúry energetických spoločenstiev a podporovať budovanie kapacít**, aby mohli poskytovať služby súvisiace s energetikou a **uľahčovať prístup k financovaniu a službám technickej pomoci** pre miestne energetické spoločenstvá.

Regionálna a cezhraničná spolupráca

40. **umožniť cezhraničnú účasť** v občianskych energetických spoločenstvách a v komunitách vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov a preskúmať príležitosti pre cezhraničné energetické spoločenstvá, najmä v pohraničných regiónoch, ako aj odstrániť právne alebo administratívne prekážky, ktoré bránia spoločným investíciám, spoločnému využívaniu sústavy alebo cezhraničnému spoločnému využívaniu energie;

41. **zvážiť začlenenie energetických spoločenstiev do existujúcich makroregionálnych stratégií a príslušných akčných plánov** s podporou nástrojov politiky súdržnosti a fondov Únie.

Sociálna inkluzívnosť

42. vhodne vymedziť pojmy **„skutočná kontrola“, „nezávislosť“ a „sociálne, hospodárske a environmentálne prínosy“**, uvedené vo vymedzení komunít vyrábajúcich energiu z obnoviteľných zdrojov v článku 2 bode 16 smernice (EÚ) 2018/2001 a vo vymedzení občianskych energetických spoločenstiev v článku 2 bode 11 smernice (EÚ) 2019/944, s cieľom zabezpečiť, aby tieto pojmy používala verejnosť a aby sa využívali v prospech verejnosti, znížiť administratívnu záťaž spojenú so založením energetického spoločenstva a zvýšiť dôveru v tieto pojmy;

43. podporovať **modely financovania treťou stranou a kolektívneho financovania spoločného využívania energie**, a to aj prostredníctvom energetických spoločenstiev, aby sa vlastná spotreba sprístupnila pre nájomníkov, domácnosti s nízkymi príjmami a zraniteľné domácnosti;

44. podporovať modely účasti s nízkymi prekážkami vrátane možností bez počiatočných nákladov, cielenej, technickej, finančnej a administratívnej podpory pre energeticky chudobných odberateľov, nájomníkov a obyvateľov sociálnych bytov a osoby so zdravotným postihnutím ([27]) a prístupných nedigitálnych registračných a podporných kanálov;

45. zahrnúť **primerané a inkluzívne výberové kritériá**, ktoré umožňujú energetickým spoločenstvám predkladať ponuky, ako aj kritériá sociálnej oprávnenosti a kritériá hodnotenia vo **verejných aukciách energie z obnoviteľných zdrojov, v systémoch podpory a vo verejnom obstarávaní alebo v koncesiách** na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie;

46. posúdiť distribučné vplyvy v záujme zaistenia toho, aby náklady a prínosy energetických spoločenstiev a systémov spoločného využívania energie boli spravodlivo rozdelené a neznevýhodňovali odberateľov, ktorí sa rozhodnú nezapojiť sa;

47. zabezpečiť, aby informácie určené pre verejnosť boli prístupné aj pre osoby so zdravotným postihnutím v súlade s požiadavkami na prístupnosť uvedenými v prílohe I k smernici Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 ([28]).

Digitalizácia a inovácie

48. zabezpečiť, aby energetické spoločenstvá a koncoví odberatelia mali **prístup k relevantným údajom o energetickom systéme a spotrebe** v súlade s uplatniteľnými požiadavkami Únie na ochranu údajov a interoperabilitu, najmä s požiadavkami stanovenými v článku 24 smernice (EÚ) 2019/944;

49. podporovať vývoj a používanie **digitálnych platforiem s otvoreným zdrojovým kódom, prístupných** ([29]) **a vhodných softvérových nástrojov a štandardizovaných rozhraní**, ktoré koncovým odberateľom a energetickým spoločenstvám umožňujú spoločné využívanie energie, prognózovanie dopytu a služby flexibility, ako aj poskytovať podporu pri plánovaní energetického spoločenstva pri súčasnom zabezpečení kybernetickej bezpečnosti a ochrany údajov;

50. podnecovať inovačné partnerstvá a verejno-súkromnú spoluprácu na testovanie **digitálnych riešení, riešení založených na umelej inteligencii a riešení inteligentných sietí** v rámci energetických spoločenstiev a skupín pre spoločné využívanie energie v regulačných sandboxoch alebo pilotných schémach umožňujúcich učenie sa praxou.

V Bruseli 30. apríla 2026

Za Komisiu
Dan JØRGENSEN
člen Komisie

([27]) V súlade s požiadavkami na prístupnosť uvedenými v prílohe I k smernici (EÚ) 2019/882.
([28]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb (Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj).
([29]) Rozhrania určené pre verejnosť by mali byť prístupné pre osoby so zdravotným postihnutím v súlade s požiadavkami na prístupnosť uvedenými v prílohe I k smernici (EÚ) 2019/882.

PRÍLOHA

Akčný plán pre energetické spoločenstvá

V oznámení COM(2026) 115 o balíku energetických opatrení pre občanov Komisia stanovuje cieľ zvýšiť kapacitu energie z obnoviteľných zdrojov inštalovanú energetickými spoločenstvami až na 90 GW. S cieľom odstrániť technické a finančné prekážky pre energetické spoločenstvá a podporiť členské štáty pri vykonávaní tohto odporúčania sa tento akčný plán zameriava na päť oblastí:

1. účinné podporné rámce
2. prístup k financovaniu
3. zvyšovanie informovanosti a budovanie kapacít
4. sociálne začlenenie a účasť verejnosti
5. digitálne inovácie a integrácia systému

Na účely sledovania pokroku v rámci tohto akčného plánu, výmeny najlepších postupov a posilňovania partnerstiev medzi orgánmi verejnej moci, spoločenstvami a odvetvím má Komisia v úmysle:

— vypracovať **súbor celoeurópskych ukazovateľov** na sledovanie vývoja a vplyvu energetických spoločenstiev ako súčasť **občianskeho poradenského centra pre energetiku a**

— v **roku** 2028 zorganizovať **dialóg o občianskej energii** spolu s členskými štátmi, Európskym parlamentom a so sieťami zainteresovaných strán.

1. Účinné podporné rámce

Na riešenie regulačnej neistoty v dôsledku neúplnej alebo oneskorenej transpozície smerníc EÚ, ktorými sa vymedzujú komunity vyrábajúce energiu z obnoviteľných zdrojov a občianske energetické spoločenstvá, Komisia plánuje:

— posúdiť potrebu ďalšieho zjednodušenia a zosúladenia **vymedzenia pojmov EÚ**,

— pokračovať v spolupráci s členskými štátmi EÚ, národnými energetickými regulačnými orgánmi, prevádzkovateľmi distribučných sústav a organizáciami zastupujúcimi energetické spoločenstvá týkajúcej sa vykonávania právnych predpisov EÚ a odporúčania o energetických spoločenstvách a vlastnej spotrebe v kontexte výročného občianskeho energetického fóra a regulačného okrúhleho stola o energetickej politike pre odberateľov,

— **monitorovať vnútroštátne prekážky**, osvedčené postupy a podporné rámce v rámci občianskeho poradenského centra pre energetiku a ďalších iniciatív,

— preskúmať tvrdenia o **nekalých marketingových praktikách** týkajúcich sa energetických spoločenstiev alebo spoločného využívania energie.

2. Prístup k financovaniu

S cieľom zlepšiť prístup energetických spoločenstiev k dostupnému a spoľahlivému financovaniu, zvýšiť informovanosť finančných sprostredkovateľov a riadiacich orgánov o dostupných zárukách a fondoch EÚ na podporu energetických spoločenstiev a pokračovať v poskytovaní grantovej podpory v počiatočnej fáze prostredníctvom nástroja pre energetické spoločenstvá má Komisia v úmysle:

— zvyšovať informovanosť finančných sprostredkovateľov a energetických spoločenstiev o využívaní **záruk Fondu InvestEU na uvoľnenie cenovo dostupných úverov** v spolupráci s Európskym investičným fondom, a to prostredníctvom platformy Green Gateway (nástroj asistenčnej služby, elektronická komunikácia, webinár) v záujme maximalizácie ich využívania (2026),

— zverejniť **súbor nástrojov financovania komunitnej energie** prostredníctvom občianskeho poradenského centra pre energetiku s cieľom poskytovať verejnosti a spoločenstvám poradenstvo, pokiaľ ide o potenciálne modely a možnosti financovania, a uvoľniť služby flexibility a spoločného využívania energie, ktoré sú orientované na komunitu a trhovo integrované (2026),

— zriadiť pracovnú skupinu pre energetické spoločenstvá v rámci **siete energetických a riadiacich orgánov** na základe počiatočného posúdenia potrieb členov a konsenzu o jej zriadení, a to s cieľom posilniť využívanie kohéznych fondov (2026),

— refinancovať **nástroj pre energetické spoločenstvá po roku 2027 s cieľom poskytnúť počiatočné financovanie** pre viac ako 140 energetických spoločenstiev na vypracovanie podnikateľských plánov v predrealizačnej fáze (2027).

3. **Zvyšovanie informovanosti a budovanie kapacít**

Rast, rozširovanie a profesionalizácia energetických spoločenstiev si vyžaduje prístup k poznatkom v oblasti energie, ekonomickým a podnikateľským zručnostiam, technickým a právnym odborným znalostiam a budovaniu kapacít. Komisia preto plánuje:

— **informovať občanov, miestne orgány a iné osoby, ako sú poľnohospodári a vlastníci malých podnikov**, o ich právach a príležitostiach na založenie alebo podporu energetických spoločenstiev prostredníctvom Dohovoru primátorov a starostov a osobitnej komunikačnej kampane o právach odberateľov (2026),

— **poskytovať technickú pomoc** prostredníctvom občianskeho poradenského centra pre energetiku energetickým spoločenstvám na rozvoj projektov uskladňovania energie, energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov energie (2026),

— mobilizovať financovanie podprogramu LIFE Prechod na čistú energiu s cieľom pomôcť energetickým spoločenstvám rásť, profesionalizovať sa a rozširovať projekty a služby v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov, najmä v rámci činností partnerského učenia a sekundárnych štruktúr (2026).

4. **Sociálne začlenenie a účasť verejnosti**

Energetické spoločenstvá môžu prispieť k mobilizácii verejnosti vrátane zraniteľných domácností, ako aj k ich ochrane a zníženiu počtu domácností postihnutých energetickou chudobou, ktorá takisto neúmerne postihuje ženy a ďalšie skupiny ohrozené diskrimináciou. S cieľom uvoľniť tento potenciál má Komisia v úmysle:

— poskytovať technickú pomoc miestnym orgánom s cieľom pomôcť **zapojiť zraniteľné domácnosti a domácnosti postihnuté energetickou chudobou** do energetických spoločenstiev prostredníctvom Poradenského centra pre oblasť energetickej chudoby (EPAH) (2026),

— zriadiť „komunitu praxe“ ako súčasť **platformy verejných obstarávateľov** na podporu kritérií sociálneho začlenenia vo verejnom obstarávaní a pri udeľovaní koncesií (2026),

— vydať **vykonávaciu príručku o zapojení občanov** prostredníctvom občianskeho poradenského centra pre energetiku a Poradenského centra pre oblasť energetickej chudoby, ktorá tvorcom politík pomôže identifikovať a podporovať sociálne inkluzívne a občanmi vedené energetické spoločenstvá (2026),

— podporovať príležitosti partnerského učenia prostredníctvom odbornej prípravy na mieste medzi uhoľnými, rašelinovými a bridlicovými regiónmi o **energetických spoločenstvách** v rámci iniciatívy pre transformujúce sa uhoľné regióny a iných relevantných platforiem (2027),

— zverejniť **štandardizovanú vzorovú zmluvu o spolupráci** medzi realizátormi projektov v oblasti obnoviteľných zdrojov energie a energetickými spoločenstvami (2027).

5. **Digitálne inovácie a integrácia systému**

Využívaním potenciálu digitálnych technológií, dátových priestorov, uskladňovania, integrácie systému a riešení inteligentných sietí sa energetické spoločenstvá môžu stať neoddeliteľnou súčasťou moderného energetického systému a znížiť faktúry za energiu. Komisia preto plánuje:

— mobilizovať finančné prostriedky z podprogramu LIFE Prechod na čistú energiu na podporu miest a miestnych partnerov, ako sú energetické spoločenstvá, aby **rozvíjali inteligentné riešenia** (ako sú komunitné batériové úložiská, nabíjacia infraštruktúra pre elektrické vozidlá, systémy energetického manažérstva atď.), ktoré pomáhajú optimalizovať spoločné využívanie energie na miestnej úrovni a uvoľniť flexibilitu (2026),

— podporovať začleňovanie energetických spoločenstiev do **miestneho energetického plánovania** medzi signatármi Dohovoru primátorov a starostov a prostredníctvom miestnych dialógov o energetike s občanmi organizovaných v rámci občianskeho poradenského centra pre energetiku (2026),

— poskytovať finančné prostriedky z programu Horizont Európa na podporu **mikrosietí a miestnych sietí na vykurovanie z obnoviteľných zdrojov** vedených komunitou v rámci misie Mestá (2026 – 2027), poskytnúť 12 miliónov EUR z programu Horizont Európa na podporu vývoja **prognózovacích algoritmov založených na umelej inteligencii** s cieľom optimalizovať hodnotu spoločného využívania energie pre sústavu a spoločenstvá (2026),

— preskúmať, ako by sa **miestne trhy s energiou na úrovni distribučnej sústavy** mohli štandardizovaným spôsobom začleniť do veľkoobchodného trhu, aby sa zabezpečila efektívna prevádzka malých distribuovaných energetických systémov a umožnila škálovateľná flexibilita (2027).